

Faragó Géza (1877-1928)

Karcsú nő macskával lámpafényben,
1913

A Tungsram Wolfram-izzó plakátjához készült kompozíció olajváltozata
Olaj, vászon 81 x 63 cm

Jelezve balra lent: Faragó Géza

Kikiáltási ár: 750 000 Ft

Pierre Bonnard: Nő fehér pöttyös ruhában

Letisztult szecessziós formakultúra

E merész, kontrasztos síkfelületekből építkező dekoratív olajfestményből kivételesen letisztult szecessziós formakultúra árad. Mestere, Faragó Géza a magyar szecessziós grafika fontos alakja, festő, karikaturista, jelmez és plakáttervező, a századfordulós művészeti élet közismert bohémje. E képe, egyik legjobb munkája, egyben egy rejtély is, melynek megfejtése a vásznat életre hívó megrendeléshez kötődik. A kompozíciót a Tungsram gyár felkérésére egy izzót reklámozó plakát-hoz készítette a festő. Az elegáns hölgy és az éjfékete macska titokzatos kettőse azért néz a magasba, kifelé a képből, mert onnan árad rájuk a part menti fővenyt megvilágító kandélaber mesterséges fénye. Faragót magával ragadta a briliáns ötlet, s önálló olajképen festette meg a témát.

A kép hatásrendszere

A kompozíció pontos, szofisztikált hatásokkal dolgozik. Merész ellenpontozás valósul meg a háttér és az előtér viszonyában: a háttér nyugodt, horizontális sávjai előtt az egész képfelületet átszelő karcsú nő tiszta vertikális hangsúlyt képvisel. Alakját Faragó merészen mozditja ki a jobb szélre, mellette a macska sötét sziluettje kap főszerepet.

Faragó játékosan használja ki a természetes és mesterséges fényforrások nyújtotta lehetőségeket. Az égen ragyogó csillagok és a vízparti házak lámpafényes ablakai apró világos foltokként pöttyözik a felületet, míg a karcsú dáma egy külső fényforrásból áradó, éles megvilágításba kerül, ahogy ezt dekoltázsának, arcának, kezének és a széles karimájú kalap alatt megcsillanó rézvörös hajának világos foltjai érzékeltetik.

A képen egy kivételes tudatossággal végigvitt sík-tér játék valósul meg: a gondosan megválasztott és körülhatárolt foltok egy dekoratív hatású síkfelület elemeiként is felfoghatóak, ám a szükséztől, de pontosan elhelyezett téri utalások mégis megteremtik az alakok és a háttér érzékletes téri viszonyait.

Képi gyökerek, párhuzamok

A vásznon egyértelműen érzékelhető a japán festészet és grafika a hagyományos európaiól merőben eltérő térszemléletének és motívum kezelésének hatása. Ez a hatás természetesen közvetett. Faragó éppen azokban az években élt és dolgozott Párizsban Alfons Mucha műtermében, mikor az impresszionisták, majd a poszt-impresszionisták és a Nabis közvetítésével a japanizáló formanyelv már széles körben hatott termékenyen az európai festészetre és grafikára. Közvetlen japán hatás ihlette például Pierre Bonnard 1890-91-es *Nők a kertben* című, négy nyújtott aranyú pannóból álló sorozatát, melynek itt illusztrált darabja látványos motívikus és felfogásbeli hasonlóságot mutat a magyar grafikus művével.

E vásznon esetében a megrendelés pontos körülményeit nem ismerjük. A kompozíciónak egy hűvösebb színvilágú, jóval nagyobb méretű tempera változatát őrzi a Kecskeméti Képtár. (126 x 96 cm, ltsz: 82.885) Az információért köszönet Petri Ildikó gyűjteménykezelőnek.) Feltételezzük, hogy a jelmez- és plakátterveivel, valamint karikaturisztikus akvarelljeivel befutott, ám magát festőként is számon tartó Faragó a plakátterv kivételes művészi lehetőségeit felismerve döntött az önálló olajkép megfestése mellett.

A.J

